

ни канд. філол. наук : спец. 10.02.20 / Елена Владимировна Кашпур. – М., 2005. – 201 с.

4. Кожанова Н. В. Наименования лиц по профессии в немецкоязычной картине мира : дисс. на соискание учен. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Наталья Викторовна Кожанова. – Барнаул, 2007. – 244 с.

5. Bartmiński J. Stereotypy mieszkają w języku. *Studia etnolingwistyczne* / J. Bartmiński. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 360 s.

6. Karwatowska M. *Lingwistyka płci : Ona i on w języku polskim* / M. Karwatowska, I. Szypra-Kozłowska. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2005. – 294 s.

7. Фомина М. И. *Лексика современного русского языка* : [учеб. пособие для вузов] / Маргарита Ивановна Фомина. – М. : Высшая школа, 1973. – 152 с.

8. *Полевые структуры в системе языка* / [под ред. З. Д. Поповой]. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – 196 с.

9. Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн [Електронний ресурс] : Базується на 2-му виданні ВТС СУМ / Гол. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. – 1728 с. – Режим доступу : <http://www.slovyk.net>

10. *Етимологічний словник української мови* : у 7 т. / Гол. ред. О. С. Мельничук. – К. : Наукова думка, 1982–2006. – Т. 1-5.

11. Bankowski A. *Etymologiczny słownik języka polskiego* / A. Bankowski. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN SA. – 2000. Tom 1. A-K. – 874 s. ; Tom 2. L-P. – 980 s.

12. *Duden Deutsches Universalwörterbuch*. – 6. Aufl. – Mannheim : Duden-Verlag, 2006. – 2016 s.

13. Pfeifer W. *Etymologisches Wörterbuch des Deutschen* / W. Pfeifer. – Berlin : Akademie-Verlag. – 1989. – Band 1. A–G. – 622 S. ; – Band 2. H–P. – 1346 S. ; – Band 3. Q–Z. – 2094 s.

14. *Словник języka polskiego* / [pod red. W. Doroszewskiego]. – (pierwodruk 1958-1969). – T.1-11. Przedruk elektroniczny 1997.

УДК 811. 111’ 342.9

Тищенко Т.В.
(Київ, Україна)

ПРОСОДИЧНІ МАРКЕРИ ГЕНДЕРНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ ОЦІННИХ ВИСЛОВЛЕНЬ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Статтю присвячено відмінностям інтонування експліцитних оцінних висловлень чоловіками та жінками. Викладено результати аудитивного та акустичного аналізів інтонації оцінних висловлень у сучасному англійському діалогічному мовленні побутової сфери.

Ключові слова: оцінні висловлення; тональні, динамічні, темпоральні маркери гендерної варіативності.

© Аврамко Т.О., 2011

Стаття посвячена різницям в інтонированні експліцитних оціночних висказувань чоловіками і жінками. Изложено результати аудитивного і акустичного аналізу інтонації оціночних висказувань в сучасній англійській діалогічній мові побутової сфери.

Ключевые слова: оціночні висказування; тональні, динамічні, темпоральні маркери гендерної варіативності.

The article deals with distinctive prosodic features of male and female evaluative utterances. The results of auditory and acoustic analyses of the intonation of evaluative utterances in modern English everyday dialogical speech are described.

Key words: evaluative utterances; tonal, dynamic, temporal markers of gender variation.

Гендер як комплекс соціальних, культурних і психологічних явищ, пов'язаних зі статтю, уможливає відмінності в комунікативній поведінці мовців. Стрижневу роль у презентації гендерної соціокультурної інформації в процесі гендерної соціалізації індивіда відіграють різні рівні гендерно марковані одиниці, тобто одиниці, що фіксують статево належність індивіда [5: 111]. Гендерно марковані одиниці зафіксовано на лексичному, синтаксичному, фонетичному, дискурсивному рівнях [1; 2; 4]. Зв'язність, спонтанність, лаконічність при безпосередньому зоровому й слуховому контакті, висока ступінь антропоцентричності, демократизм, високий прагматичний та експресивний потенціал комунікативного простору діалогу [3] сприяють виявленню просодичних маркерів гендерної варіативності оцінних висловлень.

Оцінні висловлення (ОВ) встановлюють абсолютну чи порівняльну цінність об'єкта та втілюються в можливих у системі мови інтонаційні структури. На засадах специфікації комунікативно-прагматичних інтенцій комунікантів обох статей рівного соціального статусу в нашому дослідженні ОВ класифіковані за шкалою оцінок (позитивні / негативні), за комунікативно-прагматичними засадами (раціональні / емоційні), за статтю комуніканта (жіночі / чоловічі). ОВ, що переважно містили оцінку реально властивих суб'єкту чи об'єкту характеристик, були кваліфіковані як раціональні. Емоційні ОВ передавали емоції, які викликає об'єкт у суб'єкта оцінювання.

На підставі аудитивного та акустичного аналізу 640 експліцитних ОВ (1294 інтоногруп) було встановлено просодичні маркери гендерної варіативності раціональних і емоційних ОВ, актуалізованих комунікантами в діалогах побутової сфери між представниками однієї та різних статей. За допомогою критерію Стьюдента [6: 82–83] було визначено істотність розходження середніх частот просодичних параметрів інтоногруп чоловічих і жіночих оцінних висловлень.

Результати проведеного експериментально-фонетичного дослідження дали змогу виявити, що в комунікації між представниками однієї статі просодичними маркерами гендерної варіативності позитивних ОВ є такі тональні характеристики позитивних раціональних жіночих ОВ: звужений діапазон інтоногрупи та низхідний увігнутий тип конфігурації тону в термінальній ритмогрупі, чоловічих ОВ – широкий діапазон інтоногрупи. Тональними маркерами гендерної варіативності емоційних жіночих ОВ є розширений діапазон інтоногрупи, середній діапазон шкали, низхідний увігнутий тип конфігурації тону в термінальній ритмогрупі, висхідно-низхідний термінальний тон; чоловічих ОВ – широкий діапазон інтоногрупи та шкали, низхідний опуклий тип конфігурації тону

в термінальній ритмогрупі, рівний вид мелодійного контуру. *Динамічними параметрами* гендерної варіативності *позитивних раціональних* ОВ у комунікації між жінками є великий рівень максимуму інтенсивності, локалізація максимуму інтенсивності на іншій ритмогрупі, крім передтакту, такту і ядра. Дистинктивними в комунікації між представниками однієї статі для *жіночих раціональних* ОВ є заповнені малі, короткі та середні паузи обдумування, патетичний (зраділий) тембр; для *чоловічих емоційних* ОВ – підвищена гучність, незаповнені короткі психологічні паузи та середні паузи вибору.

Гендерно-специфічними тональними особливостями *негативних раціональних жіночих* ОВ є високий тональний рівень початку шкали, низхідна з порушеною ступінчастістю шкала, низхідно-висхідний і низхідний увігнутий типи конфігурації тону в термінальній ритмогрупі; *чоловічих* ОВ – середній знижений рівень початку термінального тону. Для *негативних емоційних жіночих* ОВ тональними маркерами гендерної варіативності є позитивний звужений інтервал «передтакт - такт», високий рівень початку інтоногрупи, шкали й термінального тону, середній діапазон шкали; *чоловічих* ОВ – вузький діапазон інтоногрупи та шкали, рівний вид мелодійного контуру, локалізація максимуму ЧОТ на іншій інтоногрупі, крім першої та другої. Гендерно значущими для *негативних жіночих раціональних* ОВ є підвищена гучність, ліричний (ніжний) тембр, незаповнені малі психологічні паузи, заповнені середні паузи обдумування. Негативні *чоловічі раціональні* ОВ марковані незаповненими малими паузами обдумування та заповненими середніми паузами вибору, *емоційні* ОВ – заповненими малими паузами обдумування.

Гендерна варіативність оцінних висловлень у *комунікації між представниками різних статей* створюється під впливом певних просодичних параметрів позитивних оцінних висловлень. *Тональними* характеристиками *жіночих раціональних* ОВ є середній знижений і високий рівні початку й завершення інтоногрупи, звужений діапазон інтоногрупи, середній знижений рівень початку й завершення шкали, вузький діапазон шкали, рівна середня шкала, низхідний прямий тип конфігурації тону в термінальній ритмогрупі. *Чоловічі раціональні* ОВ вирізняють розширений діапазон шкали та інтоногрупи, негативний вузький інтервал «передтермінальна частина - ядро», низхідний опуклий і висхідно-низхідний типи конфігурації тону в термінальній ритмогрупі. Розширений і середній діапазони інтоногрупи, середній діапазон шкали, низхідна з порушеною ступінчастістю шкала, локалізація максимуму ЧОТ на іншій ритмогрупі, крім передтакту, такту і ядра, локалізація максимуму ЧОТ у другій інтоногрупі маркують *емоційні жіночі* позитивні оцінні висловлення; середній знижений рівень початку й завершення інтоногрупи, широкий діапазон інтоногрупи та шкали – *чоловічі*. Гендерно-специфічними *динамічними* характеристиками *позитивних емоційних жіночих* ОВ у міжгендерній комунікації є локалізація максимуму інтенсивності на іншій ритмогрупі, крім передтакту, такту і ядра; *чоловічих* ОВ – малий рівень максимуму інтенсивності. Дистинктивними для позитивних *жіночих раціональних* висловлень є незаповнені середні паузи вибору та паузи обдумування, заповнені середні паузи вибору; *емоційних* – незаповнені середні паузи вибору, сповільнений темп.

У міжгендерній комунікації тональними маркерами гендерної варіативності *негативних раціональних жіночих* ОВ є середній діапазон інтоногрупи, звужений діапазон шкали, локалізація максимуму ЧОТ на іншому наголошеному складі, крім передтакту, такту і ядра; *чоловічих* ОВ – розширений тональний діапазон інтоногрупи. *Емоційні*

жіночі ОВ марковані екстрависоким рівнем початку інтоногрупи, низхідним увігнутих типом конфігурації тону в термінальній ритмогрупі; *чоловічі* ОВ – середнім зниженим рівнем початку та завершення шкали, термінального тону й інтоногрупи. Гендерно-специфічним для негативних жіночих ОВ є ліричний (ніжний) тембр, *раціональних* – заповнені середні паузи обдумування, *емоційних* – великий рівень максимуму інтенсивності. Негативні чоловічі *раціональні* ОВ вирізняють знижена гучність, заповнені малі паузи обдумування; *емоційні* ОВ – коротка середньоскладова тривалість.

Таким чином, тональні маркери є найяскравішими просодичними маркерами гендерної варіативності оцінних висловлень у сучасному англійському діалогічному мовленні побутової сфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бессонова О. Л. Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивний та гендерний аспекти : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04 / Бессонова Ольга Леонідівна. – К., 2002. – 463 с.
2. Кирилина А. В. Гендерные аспекты языка и коммуникации : дис. ... докт. филол. наук : 10.02.19 / Кирилина Алла Викторовна. – М., 2000. – 369 с.
3. Колокольцева Т. Н. Специфические коммуникативные единицы диалогической речи [Електронний ресурс] / Т. Н. Колокольцева. – Волгоград : Издательство Волгоградского госуниверситета, 2001. – 260 с. Режим доступу до статті : http://window.edu.ru/window_catalog/pdf2txt?p_id=8527&p_page=2
4. Мартинюк А. П. Гендер як конструкт дискурсу / А. П. Мартинюк // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. – Х. : Константа, 2005. – С. 295–318.
5. Мельник Ю. П. Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці / Ю. П. Мельник // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2009. – Вип. 45. – С. 110–114.
6. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів: [навчальний посібник] / В. І. Перебийніс. – Вінниця : «Нова Книга», 2001. – 168 с.

УДК 81.0

Гречаная К.Б.
(Москва, Россия)

НЕФИНИТНЫЕ ФОРМЫ ИТАЛЬЯНСКОГО ЯЗЫКА: ТАКСИСНЫЕ ФУНКЦИИ

У статті розглядаються засоби вираження залежного таксиса у сучасній італійській мові. Проаналізовано інфінітиви, герундії і дієприкметники. Автор докладно аналізує як таксисні, так і не-таксисні функції даних предикативних форм.

Ключові слова: таксис, італійська мова, відносний час, засоби вираження.

© Гречаная К.Б., 2011